

zanimala ta samo, kolikor je prav potrebno. Včasih povesta dve, tri karakteristični potezi več, kot sicer cele strani opisovanja. — Sicer pa moramo priznati, da veje navzlic temu nad vso povestjo neka idealna sapica, ki nas veže na spis in ki dela povest v celoti ugodno in blažilno. Izmed zna-

čajev je Gjuka, ki je obenem pobratim in sošolec junakov, ljubek in prikupljiv ter dosledno očrtan. Iz vse povesti sije neka „bona voluntas“ gospoda pisatelja, ki se bo najbrže povzpел še do bolj dovršenih povesti.

P. P.

Glasba.

„*Možiček*.“ Eno dejanska pantomima. Za klavir dvoročno zložil J. Ipavic. Založil L. Schwentner v Ljubljani. Cena 5 K. — „Pantomimus“ je bil pri starih Rimljanih igravec, ki je s samim kretanjem molčé izražal dejanja in čuvstva. Od tod se imenuje „pantomima“ ona igra, ki se predstavlja samo s plesom in kretanjem. Pantomima je doma v Italiji. V dobi rimskih cesarjev je bila večinoma resna. Igravec je predstavljal kak bajesloven, večinoma erotičen dogodek, zraven so svirale piščali in druga glasbila. Pozneje je pa postala pantomima smešna in burkasta ter služi po „cirkusih“ za zabavo smehaželjnemu občinstvu. Iz resne pantomime se je razvil „balet“. — Naš „Možiček“ je

burkasta, erotična pantomima. Dejanje je pač preveč preprosto in abotno. Kaj takega se prenese samo pred pustom. Glasba pa je zeló izrazita. Za predigro sledi sedem prizorov. Klavir spremlja vsako kretanje kot glasbeni tolmač molčečih igravcev. Glasba nam pové, o čemer usta molčé. Pantomima je do umetne operete pač le v tem razmerju, kakor silhueta do oljnate slike, a daje spretnemu igravcu na klavirju priložnost, da pokaže svojo spretnost, občinstvu pa, da ga bolje razume. In v tem je tudi vsa vrednost te prve naše pantomime — sicer ne slovenske — ker se v nikakem jeziku ne govori, pač pa natisnjene v slovenski izdaji.

dr. E. L.

To in ono.

Naše slike so izvečine dovolj pojasnjene po spisih v listu. — Cenjeni bravci bodo gotovo z veseljem ogledovali velikega Sienkiewicza in njegova ljubka otroka. (Str. 131, 133.) Morda bodo pri tem obujali željo, da bi iz malega Sienkiewicza zrastel tudi tako slaven pisatelj, kot je oče! — Slika na str. 137. je delo mojstra Giulia Romana. Ta je bil učenec Rafaelov in je po Rafaelovi prerani smrti dovršil več njegovih zasnutkov, med drugimi zlasti sloveče „Izpremenjenje“ („La Transfigurazione“). Rafaelov genre je na sliki očividno. — Porta s. Paolo, nekdanja porta Ostiensis (str. 152) je po v svojem notranjem delu večinoma še iz avreljanskega časa (270. p. K.); zunanja plat s stolpoma pa je iz bizantinske dobe. — Cestjeva piramida poleg vrat je 37 m visoka, in po vsaki strani 30 m široka. — Glavni oltar (confessio) v rimski baziliki sv. Pavla (str. 160), pod katerim počiva polovica telesnih ostankov prvakov apostolov, sv. Petra in Pavla, je impozantno delo. — Ciborij nad altarjem je dodelal Florentinec Arnolfo di Cambio s pomočjo Cosmatov l. 1285. Baldahin, katerega nosijo štiri krasni slopovi, je

dar egipčanskega kediva, Mohamed Alija; krasnozeleni malahit, iz katerega so narejene slopovom podstave, je pa podaril cerkvi ruski car Nikolaj. — Lov na krokodile (str. 169) je baje težavna stvar, a veselje mora biti veliko, ko leži taka zverina mrtva pred lovci!

Giuseppe Verdi. Dne 27. prosinca t. l. je umrl v Milanu slavni italijanski skladatelj Verdi. Rojen je bil v vasi Roncole pri Parmii dne 10. vinotoka l. 1813. Kot otrok se je vnel za glasbo, ko je poslušal preprostega godca igrati na „celo“. Domači organist ga je poučil v prvih glasbenih naukih in mali Verdi se je kmalu spravil nad domače orglje, da je v cerkvi pomagal. Še iz šole v Bursetu je hodil vsako nedeljo domov orgljat in pri tem je nekaj zaslužil, da je mogel živeti. Kot šestnajstleten mladenič je že nadomeščal svojega učitelja Provesija pri vodstvu filharmoničnih koncertov. Pristrčno je želel, da pride na konservatorij v Milan, pa — nesreča! — pri sprejemnem izpitu so ga odklonili kot nesposobnega. Pa ni se dal ostrašiti, ampak je začel živahno zlagati skladbe. Prvo skladbo je zložil že kot štiri-

najstleten deček. Odslej je pa kar sipal v svet klavirske točke, koračnice, kantate, serenade in pesmi. Posebno rad je zlagal maše in Marijine pesmi ter orgljal v cerkvi. L. 1829. je nastopil s prvo opero „Offerta di San Bonifacio“, ki je še precej dobro uspela, l. 1840. je pa popolnoma propadel z opero „Un giorno di regno“. Umrla mu je tudi žena, in bil je nekaj časa zeló potr. Pa delal je krepko naprej. L. 1842. se je proslavil zopet z opero „Nabucco“, kateri je sledila „I Lombardi alla prima crociata. Ko je francoski kralj Louis Philipp slišal v Parizu to opero, je imenoval Verdija za viteza častne legije. Opere „I due Foscari“, „Giovanna d'Arco“, „Algira“, „Attila“ niso imele mnogo sreče. Z „Macbethom“ (1847) je dosegel zopet v Florenciji popoln uspeh. V Londonu je l. 1874. sam dirigiral svojo najnovejšo opero „I Masnadieri“, ki pa ni ugajala. „Battaglia di Legnano“ in „Stiffelio“ sta ugajali bolj. Popoln uspeh je pa dosegel „Rigoletto“, ki ga je zložil v štirinajstih dneh, in posebno „Trovatore“ (1853), ki se je kmalu predstavljal na vseh večjih odrih. V Parizu je leta 1863. slavil „Trovatore“ že svojo stokratno, leta 1872. pa dvestokratno uprizoritev. „Les vêpres siciliennes“, „Simon Boccanegra“, „Un ballo in maschera“, „La forza del destino“, „Don Carlos“ so si zdaj sledili v kratkem času. Leta 1871. je zložil „Aido“, zadnji operi sta pa „Othello“ (1887) in „Falstaff“ (1890). Ko je umrl slavni pisatelj Manzoni, je zložil Verdi „Requiem“, ki so ga prišli poslušat najveljavnejši kritiki, ko se je prvič pel v cerkvi sv. Marka v Benetkah dne 22. vel. travna 1874. Verdi je bil res neumoren skladatelj. Njegove opere so živahno melodiozne in prav italijanske. Z denarjem, ki si ga je prislužil, je ustanovil zavod za bolne glasbenike. V visoki starosti, slavljen od vsega glasbenega sveta, je z Bogom spravljen mirno umrl kot član francoske akademije lepih umetnosti.

Julij Zeyer. Čehom je umrl dné 29. pros. t. l. eden najboljših slovstvenikov, Julij Zeyer. Rojen je bil dné 26. svečana v Pragi. Ko je zvršil realko, se je učil strugarstva. Kot strugar je prepotoval velik del Evrope. Ko se je vrnil v domovino, se je posvetil temeljitejšemu učenju. Njegova pridnost je bila res velikanska. Naučil se je latinščine in grščine, potem se je lotil semitskih jezikov, nato se je naučil ruščine in večine zapadnih jezikov tako, da je pri svojih epskih delih mogel zajemati ne le iz zapadnih, ampak tudi iz severnoevropskih spisov. Še celó kitajskega jezika se je precej priučil. Leta 1873. je postal vzgojitelj pri knezu Valujevu na Krimu, leta 1878. je potoval po Švedskem. Leta 1880. ga vidimo kot vzgojitelja pri knezu Popovu v Simferopolu. Od leta 1881. je živel večinoma na Češkem v Vodňanah, kjer je s pisateljema Fr. Heritesom in O. Mokrim preživel več srečnih let v neprestanem slovstvenem delovanju. Njegovo veliko nadarjenost je prvi spoznal Neruda, ki je o njem pisal: „Julij Zeyer spada k takozvanemu „Lumirovemu krogu“ čeških pisateljev.

Zeyer je začel pisateljvati šele kot tridesetleten mož, torej mnogo pozneje, nego je med nami navadno. A nastopil je takoj kot zrel, mnogostranski in samostojen duh. Danes pa ga štejemó med najboljše svoje slovstvene moči. Njegovo prvo delo je bila povest „Duhový pták“ v „Lumíru“ (leta 1873.), a od te dobe je spisoval neprestano dela, ki so zbujala občno pozornost. Najboljša dela njegova so bogatila češko prozo. Tu naštejmo le njegove „Novele“, romane „Černyšev“, „Amis a Amil“, „Dobrodrušství Madrany“, „Báje Šošany“ in „Fantastické povídky“. Velik del teh spisov je izšel po Sladkovem posredovanju v „Lumíru“. Tam nahajamo tudi novele: „Teréza Manfredi“, „Donato a Sismonda“, „Darja“, „Zráda v domě Han“, „Blaho v zahradě květomích broskví“. Med tem je dozoreval Zeyerjev veliki epiški ciklus „Vyšehrad“, pesem čudovite koncepcije in polna poetičnih krasot. V „Lumíru“ je Zeyer poleg mnogih pesmi obelodanil tudi „Igora“ in „Heleno“. Tudi v dramatičnem pesništvu se je Zeyer poskusil srečno („Blanka“, „Bratří“, „Stará historie“), in njegova dela so na odru dobro uspela. V drami in v zgodovinskem romanu, v katerem se je Zeyer s svojim „Černyševom“ že kot začetnik tako proslavil, torej v dveh za naše narodno življenje tako važnih slovstvenih strokah, pričakujemo od njega še mnogo. Julij Zeyer je po vsej svoji pisateljski naravi romantik. Njegova domišljija se kristalizuje v čisto izvirnih oblikah in ima velik pesniški vzlet.“ Tako je pisal o njem Neruda. Med njegovimi poznejšimi prozaičnimi spisi je roman „Jan Maria Plojhar“ uprav monumentalno delo. Izmed njegovih pesmi omenjamo še sledeče: „Poesie“ (1884), „Kronika o sv. Bandranu“, „Z letopisů lásky“, „Karolinská epopej“ itd. Med dramatičnimi deli so še vredna spomina: „Radúz a Mohulena“, „Sulamit“, „Neklana“ in „Z dob růžového jitra“. Umrl je za srčno boleznijo. Njegovi prijatelji nabirajo doneske, da mu postavijo dostojen nagrobni spomenik.

† *Angleška kraljica Viktorija.* Dné 22. prosinca t. l. je umrla angleška kraljica Viktorija v visoki starosti 83 let kot vladarica najbolj razširjene in najuglednejše države na svetu. Dné 20. junija 1837, stara šele 18 let, je bila poklicana v pozni noči iz Kensingtona na prestol treh združenih kraljestev. Z navdušenjem je angleški narod pozdravil hčer vojvoda Kentskega in ni se varal v svojih nadah. Vladala je 63 let. Anglija je pod vladu kraljice Viktorije in njenega soproga, princa Alberta, napredovala z orjaškimi koraki v vsakem oziru. Kraljica Viktorija zapusti svojemu nasledniku štirikrat večjo državo, nego jo je prevzela. V Ameriki so si Angleži razširili svojo „Dominion of Canada“ do Severnega in Tihega morja. Avstralija, kamor so pred polstoletjem izvažali le izvzrek človeštva, je danes velika, cvetoča državna zveza pod angleško zastavo. V Afriki so Angleži ob nastopu umrle kraljice imeli v posesti le Kapstadt in ozek rob ob zlatem obrežju,